

Motion

1975/76:570

av herr Werner i Malmö

om rätt för gravt hjärnskadad att genom tidigare viljeyttring avstå från livsuppehållande åtgärder

Debatten om medicinska insatser i dödens närhet har fortsatt med förnyad aktualitet sedan riksdagen 1974 beslöt tillsätta en utredning om sjukvården i livets slutskede. I motionen 1975:42 yrkades att läkare borde tillerkännas rätten att respektera människors avgivna och dokumenterade önskan att slippa livsuppehållande vårdinsatser i händelse av grav hjärnskada. En sådan hjärnskada är så allvarlig att ett återuppvaknande eller ens en förbättring betraktas som något omöjligt enligt vetenskap och beprövad erfarenhet.

Riksdagen beslöt i enlighet med socialutskottets betänkande 1975:8 att den nämnda utredningen borde avse inte bara fall av grav hjärnskada utan avse livsuppehållande insatser över huvud taget vid svår och obotlig sjukdom. Utskottet ville emellertid inte godta motionens krav om en skriftlig viljeyttrings giltighet enligt ovan.

Det i jämförelse med motionsyrkandet vidgade utredningsuppdraget synes föga motiverat och skulle t. o. m. kunna ge upphov till misstanken att utredningen skulle kunna syfta till att vårdinsatserna skulle begränsas för kanske främst äldre, svårt sjuka människor. Sålunda anför utskottet i nyssnämnda betänkande att utredningsarbetet "borde" bedrivas från utgångspunkten att aktiv dödshjälp skall vara förbjuden. Enligt min mening skall givetvis aktiv dödshjälp inte under några omständigheter accepteras.

Den som ej är drabbad av grav hjärnskada och är psykiskt fullt klar och följaktligen helt rättskapabel har självfallet ytterst rätten att avstå från en föreslagen behandling. Då är det naturligtvis inte fråga om aktiv eutanasi.

Problemet som jag vill aktualisera gäller främst dem som inte längre kan ge till känna någon viljeyttring om de medicinska åtgärder som vidtas. Även sådana patienter måste ha något skydd för sin personliga integritet. I den situationen synes en på förhand avgiven skriftlig viljeyttring vara det enda riktigt säkra vittnesbördet från patientens sida, allra helst om det är fråga om skriftlig handling som uppfyller vissa formella krav. Inför vittnen uttalad önskan bör ha samma tyngd, då skriftlig viljeyttring av olika skäl inte kan avges.

Socialutskottet framhöll i sitt fjolårsbetänkande att "utredningen är oförhindrad att ta upp det av motionären aktualiserade spørsmålet, därest utredningen under arbetets gång skulle finna att frågan närmare bör övervägas". Det torde enligt min mening vara synnerligen angeläget att ett sådant övervägande sker.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs

att riksdagen begär att regeringen ger utredningen om sjukvård i livets slutskede i direktiv att ta upp det i motionen aktualiserade yttrandet om rätten för gravt hjärnskadad patient att genom tidigare avgiven viljeyttring avstå från livsuppehållande åtgärder.

Stockholm den 21 januari 1976

MÅRTEN WERNER (m)

i Malmö